

สำนักงานบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คู่มือ
การบริหารความเสี่ยง
และการควบคุมภายใน
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำนำ

การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในนับเป็นเครื่องมือสำคัญและมีประโยชน์ในการบริหารจัดการองค์การให้สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วยการบริหารจัดการปัจจัยและควบคุมกิจกรรมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่างๆ โดยลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งนี้ เพื่อให้ระดับและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับองค์การในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์การยอมรับได้ หรือควบคุมได้อย่างเป็นระบบทั่วทั้งองค์การ และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 79 ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด นั้น

สำนักงานบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน จึงได้จัดทำคู่มือการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และเป็นสื่อกลางที่ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรของมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับเรื่องการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานขององค์การต่อไป

สำนักงานบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล	1
2. ความหมายและคำจำกัดความของการบริหารความเสี่ยง	2 – 4
บทที่ 2 แนวทางการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน มหาวิทยาลัยรามคำแหง	
1. โครงสร้างการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน	5 – 6
2. นโยบายวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน	7
บทที่ 3 กระบวนการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน	8 - 16
ภาคผนวก	
ก. แบบฟอร์มการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง	17 – 31
ข. ตัวอย่างการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน	32 – 46

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน นับเป็นเครื่องมือสำคัญและมีประโยชน์ในการบริหารจัดการองค์การให้สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการบริหารความเสี่ยงถูกนำมาช่วยในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเหมาะสม คุ่มค่า เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสและผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การ

ซึ่งปัจจุบันองค์การต้องเผชิญกับสภาวะความไม่แน่นอนทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์การที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือเป้าหมายที่วางไว้ จึงจำเป็นต้องมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงและควบคุมปัจจัย กิจกรรม และกระบวนการดำเนินงานที่อาจเป็นมูลเหตุของความเสียหาย ทั้งในรูปของตัวเงินหรือไม่ใช่ตัวเงิน โดยลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสและผลกระทบ เพื่อให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่ยอมรับและควบคุมได้ สามารถบรรเทาความรุนแรงของปัญหา รวมทั้งมีแผนสำรองต่อภาวะฉุกเฉิน เพื่อให้มั่นใจว่าระบบต่าง ๆ มีความพร้อมใช้งาน มีการติดตามประเมินผลเพื่อการปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่องและทันต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้การดำเนินงานขององค์การสามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๗๘ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

ดังนั้น สำนักงานบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงได้จัดทำคู่มือการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ขึ้น โดยยึดตามกรอบโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงขององค์การเชิงบูรณาการ (Enterprise Risk Management – Integrated Framework) ของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission(COSO) ตามหลักเกณฑ์ (COSO ERM) เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารงานและตัดสินใจด้านต่าง ๆ เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสและผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การ และช่วยให้มหาวิทยาลัยปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

1.2 ความหมายและคำจำกัดความของการบริหารความเสี่ยง

เพื่อให้เข้าใจความหมายและคำจำกัดความของการบริหารความเสี่ยง ควรทำความเข้าใจกับความหมายของคำที่เกี่ยวข้อง ต่อไปนี้

1. **ความเสี่ยง (Risk)** หมายถึง เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอน ซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และมีผลกระทบ ทั้งทางบวกและทางลบ หากเป็นทางลบจะก่อให้เกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่า หรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ทำให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. **ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor)** หมายถึง ต้นเหตุหรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยง ที่จะทำให้เกิด บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ซึ่งองค์กรควรระบุนสาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์/มาตรการ/แนวทางในการลดความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับ สถานการณ์ และบริบทขององค์กร

3. **การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)** หมายถึง กระบวนการระบุความเสี่ยง และการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยการ ประเมินจากโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) จากเหตุการณ์ความเสี่ยง

- โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิด เหตุการณ์ความเสี่ยง

- ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ปริมาณของความรุนแรงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหาก เกิดเหตุการณ์หรือความเสี่ยง

- ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการ ประเมินโอกาส และผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง แบ่งออกเป็น 4 ระดับคือ ความเสี่ยงสูงมาก ความเสี่ยงสูง ความเสี่ยงปานกลาง และความเสี่ยงต่ำ

4. การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการบริหาร ปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลง หรือผลกระทบของความเสียหายจาก เหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite) การจัดการความเสี่ยงต้อง มองปัญหาความเสี่ยงแบบองค์รวม ดังนั้น การจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วม จากผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการจากทุกระดับร่วมกัน พิจารณาทั้งความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และระดับ ความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นพ้องร่วมกันทั่วทั้งองค์กร จึงจะสามารถควบคุม ความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

กรณี เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับการควบคุมภายใน ที่เกิดจากปัจจัยภายในซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุม ของฝ่ายบริหาร การป้องกันหรือลดความเสี่ยงกระทำได้โดยจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมอย่างเพียงพอและ เหมาะสม เพื่อลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่องค์กรจะเกิดความเสียหาย ทั้งในรูปแบบของตัวเงิน และ ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น ชื่อเสียง การฟ้องร้องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ หรือความคุ้มค่า

การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management) คือ กระบวนการที่เป็น ระบบในการบริหารปัจจัย และควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการดำเนินต่าง ๆ เพื่อลดมูลเหตุของ โอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามแผน เพื่อให้ระดับของความเสี่ยง และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรสามารถยอมรับได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้ อย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมาย ทั้งในด้านกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การเงิน และชื่อเสียงขององค์กรเป็นสำคัญโดยได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงจาก หน่วยงานทุกระดับทั่วทั้งองค์กร

การควบคุม (Control) หมายถึง นโยบายและวิธีปฏิบัติที่จะช่วยให้มั่นใจว่าได้มีการดำเนินการ ตามแนวทางการตอบสนองต่อความเสี่ยงที่วางไว้ กิจกรรมการควบคุมเกิดขึ้นในทุกระดับ ทุกหน้าที่งาน และทั่วทั้งองค์กร ประกอบด้วยกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น การอนุมัติ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ การยืนยันความถูกต้อง การกระหายอด การแบ่งหน้าที่ และการสอบทานผลการปฏิบัติงาน แบ่งประเภท การควบคุมไว้ 4 ประเภท คือ

1.) การควบคุมเพื่อป้องกัน (Preventive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงและข้อผิดพลาดตั้งแต่แรก เช่น การอนุมัติ การจัดโครงสร้างองค์การ การแบ่งแยกหน้าที่ การควบคุมการเข้าถึงเอกสาร ข้อมูล ทรัพย์สิน ฯลฯ

2.) การควบคุมเพื่อให้ตรวจพบ (Directive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อค้นหาข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น การสอบทาน การวิเคราะห์ การยืนยันยอด การตรวจนับ การรายงานข้อบกพร่อง ฯลฯ

3.) การควบคุมโดยการชี้แนะ (Directive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น การให้รางวัลแก่ผู้มีผลงานดี เป็นต้น

4.) การควบคุมเพื่อการแก้ไข (Corrective Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ถูกต้อง หรือเพื่อหาวิธีแก้ไขให้เกิดข้อผิดพลาดซ้ำอีกในอนาคต เช่น การจัดเตรียมเครื่องมือดับเพลิงเพื่อช่วยลดความรุนแรงของความเสียหายให้น้อยลงหากเกิดไฟไหม้ เป็นต้น

บทที่ 2

แนวทางการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบด้วย

1. โครงสร้างการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน
2. นโยบาย วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

1. โครงสร้างการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

มหาวิทยาลัยรามคำแหง กำหนดโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน 2 ระดับ คือ

1.1 ระดับมหาวิทยาลัย รับผิดชอบโดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และคณะกรรมการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในของมหาวิทยาลัย ดำเนินการภายใต้นโยบายของมหาวิทยาลัยรามคำแหงและการกำกับดูแลของอธิการบดี และสภามหาวิทยาลัยรามคำแหง

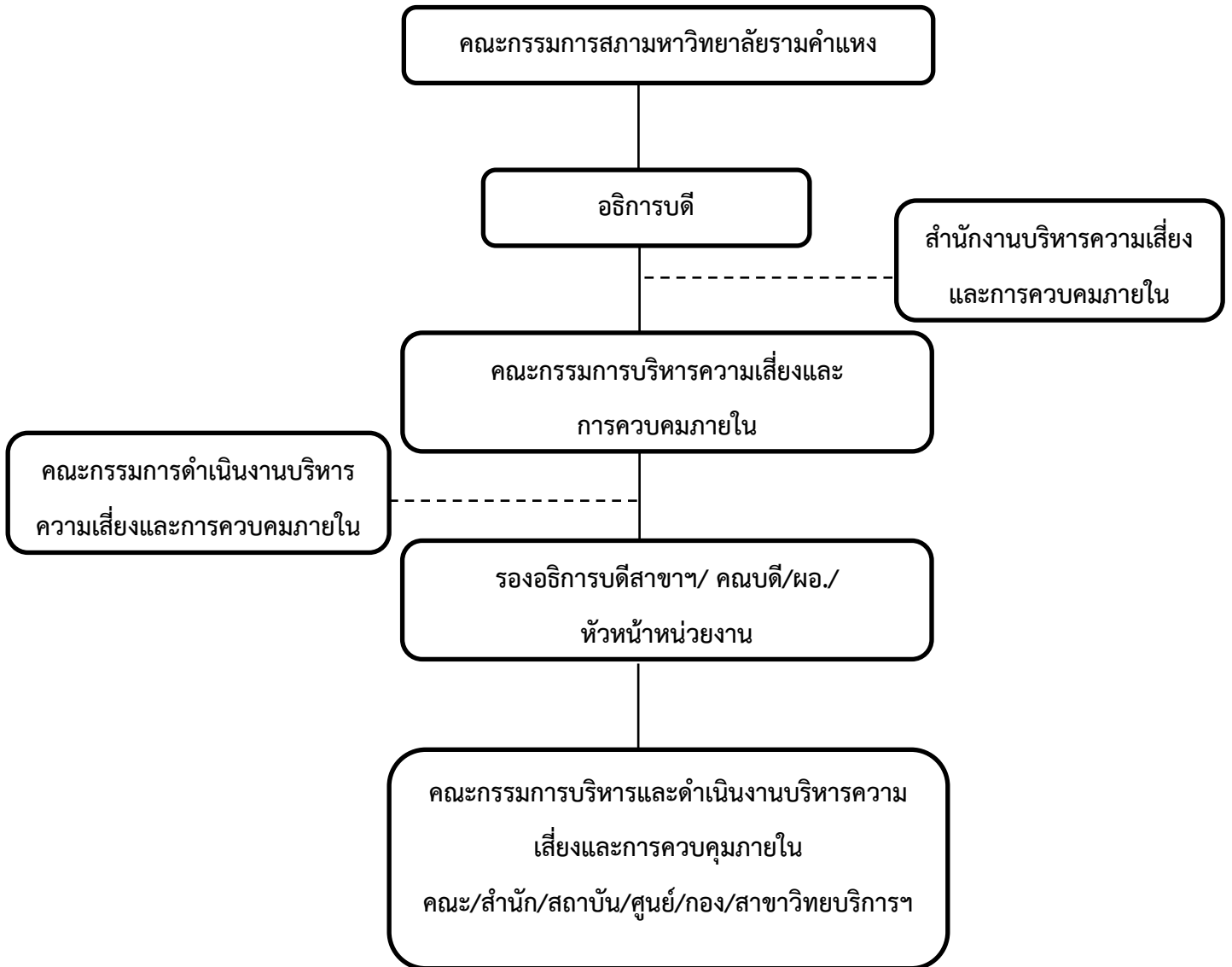
1.2 ระดับหน่วยงาน รับผิดชอบโดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของ คณะ/สำนัก/สถาบัน/ศูนย์/กอง/สาขาวิทยบริการฯ ภายใต้การกำกับดูแลของ คณบดี/ผู้อำนวยการ/รองอธิการบดีสาขาฯ

หมายเหตุ : มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

หน่วยงาน หมายถึง คณะ/สำนัก/สถาบัน/ศูนย์/กอง/สาขาวิทยบริการ ฯ

โครงสร้างการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

2. นโยบาย วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

2.1) นโยบายการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

เพื่อให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ที่มุ่งไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์ตามกลยุทธ์หลักของมหาวิทยาลัย จึงกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ดังนี้

1. ให้มีการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร และการควบคุมภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตามกรอบแนวคิดในการบริหารความเสี่ยงแบบทั่วทั้งองค์กร COSO : ERM (The Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission : Enterprise Risk Management)
2. ให้มีการกำหนดกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งมหาวิทยาลัย
3. ให้มีการติดตาม ประเมินผลการบริหารความเสี่ยง โดยมีการทบทวนและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
4. ให้การบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานตามปกติ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.2) วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน

1. เพื่อให้ผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามเป้าประสงค์และเป้าหมาย ตามยุทธศาสตร์ที่วางไว้
2. เพื่อให้เกิดการรับรู้ ตระหนัก และเข้าใจถึงความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น และสามารถหาวิธีการจัดการกับความเสี่ยง เพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
3. เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรในมหาวิทยาลัย สามารถบริหารจัดการความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นกับองค์กรได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้มีระบบในการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการบริหารความเสี่ยงและเฝ้าระวังความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น
5. เพื่อส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล และการกำกับดูแลตนเองที่ดีในมหาวิทยาลัยอย่างเป็นรูปธรรม สามารถเพิ่มมูลค่าให้ผู้รับบริการ/นักศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

บทที่ 3

กระบวนการบริหารความเสี่ยง

เพื่อให้การดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และบรรลุเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัย คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน จึงกำหนดแนวทางการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ตามหลักมาตรฐาน COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission) เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน

กระบวนการบริหารความเสี่ยง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กระบวนการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Process) ตามหลักมาตรฐาน COSO (The Committee Of Sponsoring Organization Of the Treadway Commission) มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. **การกำหนดวัตถุประสงค์** เป็นขั้นตอนแรกสำหรับกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่ต้องให้ความสำคัญ องค์กรควรมั่นใจว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นมีความสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และเป็นความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ โดยศึกษาทำความเข้าใจยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย วิเคราะห์โครงการกิจกรรมที่จะสนับสนุนให้เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยบรรลุความสำเร็จตามประเด็นยุทธศาสตร์ โดยพิจารณาจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนจะช่วยให้การระบุ และวิเคราะห์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน โดยคำนึงถึงหลัก SMART ได้แก่

- Specific : มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน
- Measurable : สามารถวัดผลหรือประเมินผลได้
- Achievable : สามารถปฏิบัติให้บรรลุผลได้
- Reasonable : สมเหตุสมผล มีความเป็นไปได้
- Time constrained : มีกรอบเวลาที่ชัดเจนและเหมาะสม

2. การระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันระบุ ความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงขององค์กรว่ามีเหตุการณ์หรืออุปสรรคใดที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อ การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยพิจารณาจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกและให้ครอบคลุม ทุกประเภทของความเสี่ยง ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงกำหนดประเภท ความเสี่ยงเป็น 6 ประเภท ดังนี้

ประเภทของความเสี่ยง	ความหมาย
ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์ หรือ กลยุทธ์ (Strategic Risk)	<ul style="list-style-type: none"> ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน ที่จะนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operation Risk)	<ul style="list-style-type: none"> ความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานทุก ๆ ขั้นตอนที่จะส่งผลต่อการ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรในภาพรวม เช่น ความเสี่ยงของ กระบวนการบริหารหลักสูตร การบริหารงานวิจัย ระบบงาน ระบบ การประกันคุณภาพ
ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk)	<ul style="list-style-type: none"> เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับด้านการเงิน เช่น สภาพคล่องทาง การเงิน ความไม่สมดุลของรายรับและรายจ่าย การสูญเสีย งบประมาณ การล่าช้า ความผิดพลาด เป็นต้น
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ (Compliance Risk)	<ul style="list-style-type: none"> เป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่ เกี่ยวข้องได้ หรือกฎระเบียบที่มีอยู่ไม่เหมาะสม หรือเป็นอุปสรรคต่อ การปฏิบัติงาน เช่น การดำเนินงานไม่แล้วเสร็จในสัญญา เป็นต้น
ความเสี่ยงด้านบุคลากรและ ธรรมาภิบาล (Human and Good Governance Risk)	<ul style="list-style-type: none"> ความเสี่ยงด้านบุคลากรที่เกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการ วางแผนอัตรากำลังคน การกำหนดกรอบอัตรากำลัง ความเสี่ยงด้านธรรมาภิบาล ส่วนใหญ่เกิดจากกระบวนการทำงาน หลักขององค์กร เช่น การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง โยกย้ายไม่เป็นไป ตามหลักธรรมาภิบาล

ประเภทของความเสี่ง	ความหมาย
<p>ความเสี่ยงด้านทรัพยากร (Resources Risk)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ความเสี่ยงที่เกิดจากความไม่พร้อมหรือขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ <ul style="list-style-type: none"> - เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อให้สามารถบริหารจัดการในเรื่องของระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศให้สามารถเชื่อมโยงกันได้ทั้งระบบ ปลอดภัยและใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ - มีการป้องกันหรือลดการเกิดความเสียหายในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การสำรองข้อมูล การกู้คืนข้อมูลจากความเสียหาย (Backup and Recovery) - มีการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ความไม่แน่นอนและภัยพิบัติที่อาจเกิดกับระบบสารสนเทศ - มีระบบรักษาความมั่นคงและปลอดภัยของระบบฐานข้อมูล เช่น มีระบบสำรองไฟ มีระบบป้องกันไวรัส (Anti-Virus System) เป็นต้น - มีการกำหนดสิทธิให้ผู้ใช้ในแต่ละระดับ (Access rights) ความเสี่ยงด้านอาคารสถานที่ /ด้านความปลอดภัยจากอันตรายและภัยพิบัติ <ul style="list-style-type: none"> - เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน เช่น เพลิงไหม้อาคาร อันตรายจากอาคารเก่าที่ชำรุด หรือ - เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเกิดภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม - ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น เกิดการชุมนุมประท้วงทางการเมือง เป็นต้น

หมายเหตุ : ความเสี่ยงบางตัวอาจเป็นความเสี่ยง ได้มากกว่า 1 ประเภท เช่น ความเสี่ยงด้านการเงิน อาจจะเป็นทั้งความเสี่ยงด้านการเงินหรือความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

นอกจากความเสี่ยงทั้ง 6 ประเภท แล้ว มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ดำเนินการวิเคราะห์ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิด ความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยนำกรอบมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) มาเป็นกรอบ การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุม กระบวนการปฏิบัติงาน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยง ที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาส ที่จะทำให้เกิด ความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมมาก เท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

ทั้งนี้ซึ่งควรระบุสาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์/มาตรการ/แนวทางใน การลดความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทของหน่วยงาน

3. การประเมินความเสี่ยง เป็นการนำปัจจัยเสี่ยงมาวิเคราะห์เพื่อประเมินโอกาสที่จะเกิด ความเสี่ยง (Likelihood) ว่าปัจจัยเสี่ยงนั้นมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด และหากเกิดขึ้นแล้วจะ ส่งผลกระทบต่อองค์กรรุนแรงเพียงใด ซึ่งสามารถพิจารณาได้จาก ความสูญเสียทางการเงิน งบประมาณ ด้านเวลา ด้านความสามารถในการแข่งขัน ด้านการบรรลุเป้าหมายของมหาวิทยาลัย โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ หรือ เกณฑ์ที่หน่วยงานกำหนดขึ้นเอง ภายใต้บริบท ของหน่วยงาน โดยสามารถกำหนดเกณฑ์ได้ทั้งเกณฑ์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

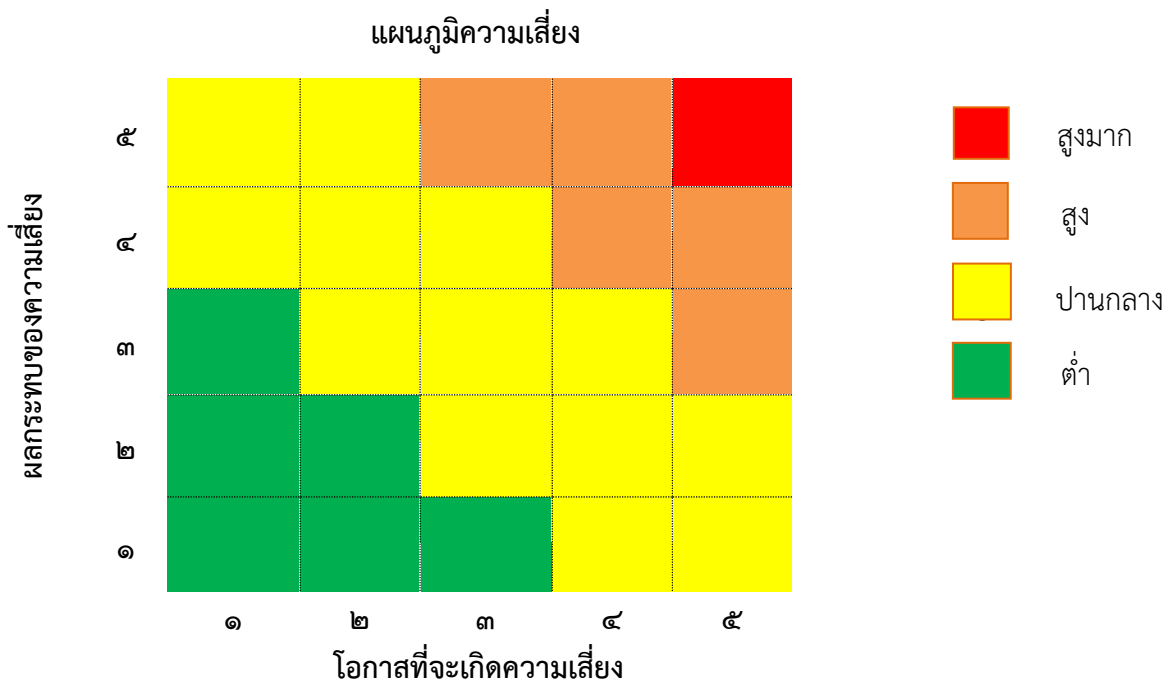
3.1 พิจารณาโอกาสในการเกิดความเสี่ยง จากสถิติการเกิดเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าของโอกาสที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยจัดระดับโอกาสในการเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็น 5 ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย น้อยมาก

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย	
		โอกาสเกิดเชิงคุณภาพ	โอกาสเกิดเชิงปริมาณ
5	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ	มากกว่า 80 %
4	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง	61 – 80 %
3	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง	41 – 60 %
2	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง	21 – 40 %
1	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 %

3.2 พิจารณาความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดจากความเสียหายหรือมูลค่าความเสียหายจากความเสียหายที่คาดว่าจะได้รับหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงนั้น โดยกำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย น้อยมาก ซึ่งการกำหนดระดับของผลกระทบนั้นจะต้องพิจารณาถึงความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น ได้แก่ ผลกระทบด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน ชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ด้านความปลอดภัยต่อชีวิต ด้านทรัพย์สิน เป็นต้น แสดงรายละเอียดในแบบเกณฑ์มาตรฐานระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (มร.คส.2)

จากนั้น พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และระดับความรุนแรงของผลกระทบ เมื่อเกิดความเสี่ยง นั้นว่าก่อให้เกิดความเสี่ยงในระดับใด

4. การจัดลำดับความเสี่ยง หลังจากประเมินความเสี่ยงแล้วนำมาวิเคราะห์ระดับความเสี่ยง (Level of Risk) หรือจัดลำดับความรุนแรงที่มีผลกระทบต่อแผนงาน/โครงการและพิจารณาจากระดับความเสี่ยงที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบความเสี่ยงที่ประเมินได้ โดยจัดเรียงเป็นลำดับจากระดับสูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ ในรูปของแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile)

ระดับความเสี่ยง	แทนด้วยสี	ความหมาย
ระดับสูงมาก (Extreme)	สีแดง ■	ความเสี่ยงในระดับสูงมาก เป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงอย่างเร่งด่วน เพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เพราะมีโอกาสสร้างความเสียหายให้กับหน่วยงานสูงมาก
ระดับสูง (High)	สีส้ม ■	ความเสี่ยงในระดับสูง เป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยต้องจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เพราะมีโอกาสสร้างความเสียหายให้กับหน่วยงานสูง
ระดับปานกลาง (Medium)	สีเหลือง ■	ความเสี่ยงในระดับปานกลาง เป็นความเสี่ยงในระดับที่พอรับได้ แต่ต้องมีการควบคุมภายในที่มี มีการกำกับดูแลติดตาม เพื่อไม่ให้ระดับความเสี่ยงสูงขึ้น
ระดับต่ำ (Low)	สีเขียว ■	ความเสี่ยงในระดับต่ำ เป็นความเสี่ยงที่ยอมรับได้โดยไม่ต้องบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม แต่ควรมีการติดตามอย่างสม่ำเสมอ

4. การจัดการความเสี่ยง

หลังจากได้มีการประเมินความเสี่ยงและจัดระดับความเสี่ยงแล้ว ให้นำปัจจัยเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูงและสูงมากมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง (ตามแบบฟอร์ม มร.คส.1 ส่วนที่ 3) เพื่อกำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยง และกำหนดผู้รับผิดชอบ โดยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยรามคำแหง

แนวทางการจัดการความเสี่ยงมี 4 วิธี ดังนี้

กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง	
การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance)	▪ ยกเลิกหรือหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ทำให้เกิดความเสี่ยง
การแบ่งปันความเสี่ยง (Risk Sharing)	▪ เป็นการกระจายหรือถ่ายโอนความเสี่ยงให้หน่วยงานอื่น เช่น การทำประกันภัย การทำสัญญาการรับประกัน
การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance)	▪ เป็นความเสี่ยงที่อยู่ในระดับความเสี่ยงต่ำสามารถยอมรับความเสี่ยงได้ ไม่จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม แต่ควรมีการติดตามอย่างสม่ำเสมอ
การลดความรุนแรงของความเสี่ยง (Risk Reduction)	▪ คือการลดโอกาสที่จะเกิดหรือลดผลกระทบ โดยมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น การฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้เพียงพอ การติดตั้งเครื่องดับเพลิง การ Back up ข้อมูลเป็นระยะ ๆ

ซึ่งวิธีการจัดการความเสี่ยงของแต่ละหน่วยงานอาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของหน่วยงานนั้น ๆ เช่น บางหน่วยงานอาจเลือกการควบคุมอย่างเดี่ยวแต่สามารถควบคุมได้หลายความเสี่ยง หรือบางหน่วยงานอาจเลือกการควบคุมหลายวิธีร่วมกันเพื่อควบคุมความเสี่ยงสำคัญเพียงเรื่องเดียว

5. การติดตามและประเมินผลการบริหารความเสี่ยง

ติดตามความคืบหน้าและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง เสนอต่อผู้บริหารทุกรอบ 6 เดือน และ 12 เดือน พร้อมทั้งทบทวนปรับปรุงแผนอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการดังนี้

ระดับ	เรื่องที่รายงาน	ระยะเวลา
ระดับหน่วยงาน	รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง รอบ 6 เดือน และรอบ 12 เดือน เสนอต่อมหาวิทยาลัย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ รอบ 6 เดือนภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ▪ รอบ 12 เดือนภายในเดือนกันยายนของทุกปี
ระดับมหาวิทยาลัย	รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง รอบ 6 เดือน และรอบ 12 เดือน เสนอต่อผู้บริหารระดับสูงสุดของมหาวิทยาลัย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ รอบ 6 เดือนภายในเดือนเมษายนของทุกปี ▪ รอบ 12 เดือนภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

กระบวนการบริหารความเสี่ยง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขั้นตอน	การดำเนินการ
<p>1 กำหนดวัตถุประสงค์</p>	<p>(1) ทำความเข้าใจยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย (2) กำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละด้านที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย</p>
<p>2 การระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง</p>	<p>(1) ค้นหาความเสี่ยงตามยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงาน (2) ระบุปัจจัยเสี่ยง</p> <p>จำแนกความเสี่ยงเป็น 5 ด้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> ●* ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ●* ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน ●* ความเสี่ยงด้านทรัพยากร ●* ความเสี่ยงด้านบุคลากรและธรรมาภิบาล ●* ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน
<p>3 การประเมินความเสี่ยง</p>	<p>(1) ประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและความรุนแรงของผลกระทบ (2) จัดระดับความเสี่ยง โดยนำความเสี่ยงที่มีระดับสูงและสูงมากไปจัดการความเสี่ยง</p>
<p>4 การจัดการความเสี่ยง</p>	<p>(1) ความเสี่ยงต่ำ : การยอมรับความเสี่ยง (2) ความเสี่ยงปานกลาง : การยอมรับความเสี่ยงโดยมีมาตรการควบคุม (3) ความเสี่ยงสูง ไม่สามารถยอมรับได้ (4) ความเสี่ยงสูงมาก</p>
<p>5 การติดตามผลการบริหารความเสี่ยง</p>	<p>ติดตามและรายงานผลการบริหารความเสี่ยง รอบ 6 เดือน และ 12</p>

ภาคผนวก

ก. แบบฟอร์มการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และแบบติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง ประกอบด้วยแบบฟอร์ม ดังนี้

- (1). แบบฟอร์มแผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (มร.คส.1)
- (2). เกณฑ์มาตรฐานระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (มร.คส.2)
- (3). แบบติดตามการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง (มร.คส.3)

หน่วยงาน.....

มร.คส.1

แผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประจำปีงบประมาณ.....

ส่วนที่ 1 ประเภทความเสี่ยง/วัตถุประสงค์

- ความเสี่ยงด้าน กลยุทธ์ การปฏิบัติงาน.....
- บุคลากรและธรรมาภิบาล ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน
- ด้านทรัพยากร (การเงินงบประมาณ สารสนเทศ และอาคารสถานที่)

วัตถุประสงค์ : .....

ความเสี่ยง : .....

คำเป้าหมาย/ตัวชี้วัด	คำเป้าหมายที่ยอมรับได้	ผลกระทบถ้าไม่ได้ตามเป้าหมายที่ยอมรับ
ตัวชี้วัด : คำเป้าหมาย :		☐ ด้านการดำเนินงาน ☐ ด้านการเงิน ☐ ด้านชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ☐ ด้านความปลอดภัยต่อชีวิต ☐ ด้านทรัพย์สิน ☐ อื่น ๆ..... **ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

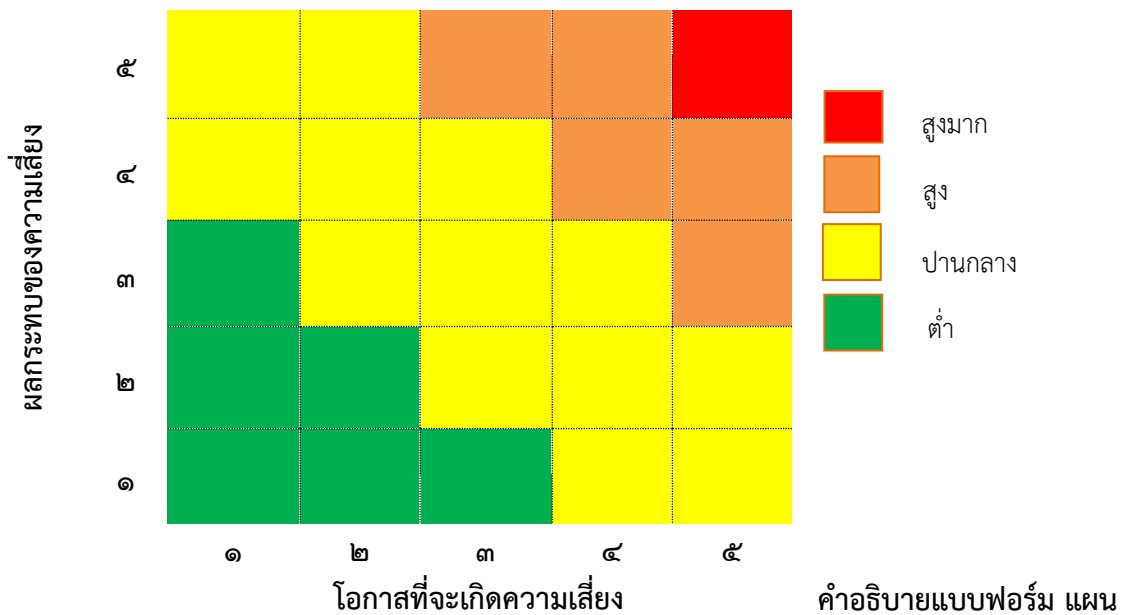
ส่วนที่ 2 การระบุปัจจัยเสี่ยงและประเมินความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ปัจจัยภายใน (Internal)			
I1			
I2			
ปัจจัยภายนอก (External)			
E1			
E2			

ส่วนที่ 3 การจัดการความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	มาตรการจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ/ ระยะเวลา	หมายเหตุ

หมายเหตุ ส่วนที่ 3 นำเฉพาะปัจจัยเสี่ยงที่สูงและสูงมากมาจัดการความเสี่ยง

บริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

(1) ส่วนที่ 1 ประเภทความเสี่ยง/วัตถุประสงค์

- (1.1) ระบุประเภทความเสี่ยง และ ระบุวัตถุประสงค์องค์กรในแต่ละด้าน
- (1.2) ระบุความเสี่ยง โดยการทบทวนว่ากิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่มีความเสี่ยงอะไรบ้าง ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงาน
- (1.3) กำหนดค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัด โดยพิจารณาตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย จากแผนปฏิบัติราชการ
- (1.4) กำหนดค่าเป้าหมายที่ยอมรับได้ กำหนดโดยคณะกรรมการของหน่วยงาน
- (1.5) ระบุผลกระทบถ้าไม่ได้ตามเป้าหมายที่ยอมรับ โดยวิเคราะห์ผลกระทบ และ ผลที่จะตามมาหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น ทั้งนี้สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

(2) ส่วนที่ 2 การระบุปัจจัยเสี่ยงและประเมินความเสี่ยง

- (2.1) ระบุปัจจัยเสี่ยงหรือสาเหตุการเกิดความเสี่ยง โดยพิจารณาทั้งปัจจัยภายในและ ภายนอก
- (2.2) โอกาส ระบุระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง โดยพิจารณาจากเกณฑ์มาตรฐาน ระดับโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ (Likelihood)
- (2.3) ผลกระทบ ระบุระดับความรุนแรงของผลกระทบ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ มาตรฐานระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
- (2.4) ระดับความเสี่ยง พิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง x ระดับความรุนแรงของผลกระทบ ที่ประเมินได้ตามแผนภูมิความเสี่ยง

ส่วนที่ 3 การจัดการความเสี่ยง

- (3.1) ปัจจัยเสี่ยง นำเฉพาะปัจจัยเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงและสูงมากมาจัดการความเสี่ยง
- (3.2) มาตรการจัดการความเสี่ยง ระบุมาตรการ/โครงการ/กิจกรรมที่จะจัดการความเสี่ยง
- (3.3) ผู้รับผิดชอบ/ระยะเวลา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบตามมาตรการจัดการความเสี่ยง และกำหนดระยะเวลาในการแล้วเสร็จ

เกณฑ์มาตรฐานระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

มร.คส.2

การพิจารณา	ระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ (Likelihood)				
	1=น้อยมาก	2=น้อย	3=ปานกลาง	4=สูง	5=สูงมาก
โอกาสในการเกิดความเสี่ยง (เชิงคุณภาพ)	มีโอกาสดังเกิดขึ้นยาก	มีโอกาสดังเกิดขึ้น ปานกลาง	มีโอกาสดังเกิดขึ้น บางครั้ง	มีโอกาสดังเกิดขึ้น บ่อยครั้ง	มีโอกาสดังเกิดขึ้น เป็นประจำ
โอกาสในการเกิดความเสี่ยง (เชิงปริมาณ)	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%	21 – 40 %	41 – 60 %	61 – 80 %	มากกว่า 80%

เกณฑ์มาตรฐานระดับความรุนแรงของผลกระทบ

มร.คส.2

การพิจารณา	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)				
	1=น้อยมาก	2=น้อย	3=ปานกลาง	4=สูง	5=สูงมาก
ด้านกลยุทธ์					
การดำเนินงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัย เป็นไปตามเป้าหมาย (เชิงปริมาณ)	มากกว่า 80%	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%
ความสูญเสียด้านการเงิน เช่น รายได้/งบประมาณรายรับ (เชิงปริมาณ)	ลดลง 0 – 20%	ลดลง 21 – 40%	ลดลง 41 – 60%	ลดลง 61 – 80%	ลดมากกว่า 80%
ด้านเวลา เช่น เกิดความล่าช้าของโครงการ/กิจกรรม (เชิงปริมาณ)	ไม่เกิน 1 เดือน	ไม่เกิน 2 เดือน	ไม่เกิน 3 เดือน	ไม่เกิน 4 เดือน	มากกว่า 4 เดือน
ด้านความสามารถในการแข่งขัน (เชิงคุณภาพ)	ไม่ได้รับประโยชน์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างเต็มที่	เสียโอกาสในการพัฒนา/การเพิ่มขีดความสามารถ	ไม่บรรลุตามเป้าหมายของหน่วยงาน	สูญเสียในด้านทรัพยากร (การเงิน บุคลากร เวลา)	สูญเสียในด้านทรัพยากร (การเงิน บุคลากร เวลา และ ทรัพยากรอื่น ๆ) สูญเสียลำดับในการแข่งขัน

เกณฑ์มาตรฐานระดับความรุนแรงของผลกระทบ

การพิจารณา	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)				
	1=น้อยมาก	2=น้อย	3=ปานกลาง	4=สูง	5=สูงมาก
ด้านการเรียนการสอน					
ด้านหลักสูตร เป็นไปตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา/ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร	มากกว่า 80%	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%
ด้านการผลิตบัณฑิต สามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและมี คุณภาพตรงกับความต้องการ ของตลาดแรงงาน	มากกว่า 80%	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%
ด้านการวิจัย					
จำนวนบทความของ อาจารย์ที่ได้รับการตีพิมพ์ เผยแพร่/จำนวนอาจารย์ ประจำ (เชิงปริมาณ)	มากกว่า 80%	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%

เกณฑ์มาตรฐานระดับความรุนแรงของผลกระทบ

การพิจารณา	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)				
	1=น้อยมาก	2=น้อย	3=ปานกลาง	4=สูง	5=สูงมาก
ด้านบุคลากรและธรรมาภิบาล					
จำนวนบุคลากร (เชิงปริมาณ) อัตรากำลังเกินกว่าหรือน้อยกว่าความต้องการ	1 – 3%	4 – 6%	7 – 9%	10 – 20%	มากกว่า 20%
กระบวนการสรรหา การบรรจุแต่งตั้งโยกย้ายไม่เหมาะสมไม่เป็นธรรม (เชิงคุณภาพ)	1 – 3%	4 – 6%	7 – 9%	10 – 20%	มากกว่า 20%
ประสิทธิภาพของบุคลากร เช่น ความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน (เชิงปริมาณ)	ร้อยละ 0 – 20%	21 – 40 %	41 – 60%	61 – 80%	มากกว่า 80%
บุคลากรสายวิชาการ การขอตำแหน่งทางวิชาการใหม่และอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการและทำผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	มากกว่า 80 %	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%
เส้นทางความก้าวหน้าของบุคลากรชัดเจน เป็นที่ยอมรับ	มากกว่า 80 %	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%

เกณฑ์มาตรฐานระดับความรุนแรงของผลกระทบ

การพิจารณา	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)				
	1=น้อยมาก	2=น้อย	3=ปานกลาง	4=สูง	5=สูงมาก
ด้านการเงิน งบประมาณ การบริหารพัสดุ และความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน					
การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมาย (เชิงปริมาณ)	มากกว่า 80 %	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%
การจัดซื้อ จัดจ้าง เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและสัญญา (เชิงคุณภาพ)	100 %	95 – 99%	90 – 94 %	85 – 89%	น้อยกว่า 85%
เรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน (เชิงปริมาณ)	1 ครั้ง/ปี	2 ครั้ง/ปี	3 ครั้ง/ปี	4 ครั้ง/ปี	5 ครั้ง/ปี
มูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นของวงเงินงบประมาณที่ได้รับ (เชิงปริมาณ)	น้อยกว่า 10 %	11 – 20 %	21 – 40 %	41 – 60 %	มากกว่า 60%
ความพึงพอใจในการให้บริการของหน่วยงานต่อนักศึกษา/ผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เชิงปริมาณ)	มากกว่า 80%	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%

เกณฑ์มาตรฐานระดับความรุนแรงของผลกระทบ

การพิจารณา	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)				
	1=น้อยมาก	2=น้อย	3=ปานกลาง	4=สูง	5=สูงมาก
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ					
การเชื่อมโยงฐานข้อมูล (เชิงปริมาณ) ฐานข้อมูลหลักทั้ง 5 ฐาน สามารถเชื่อมโยงกันทั้ง ระบบ ถูกต้องตรงความต้องการ ของผู้ใช้และเป็นประโยชน์ต่อ การตัดสินใจของผู้บริหาร	มากกว่า 80%	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%
การจัดการระบบความปลอดภัย ของระบบและข้อมูล (เชิงคุณภาพ) ระบบสารสนเทศ ของมหาวิทยาลัยมีความสมบูรณ์ ปลอดภัย ใช้งานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	มากกว่า 80%	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%

เกณฑ์มาตรฐานระดับความรุนแรงของผลกระทบ

การพิจารณา	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)				
	1=น้อยมาก	2=น้อย	3=ปานกลาง	4=สูง	5=สูงมาก
ด้านความปลอดภัย(เชิงคุณภาพ) มหาวิทยาลัยสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดการสูญเสียบุคลากรและทรัพย์สิน	มากกว่า 80%	61 – 80%	41 – 60%	21 – 40%	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%
ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อมูลค่าทรัพย์สิน (เชิงปริมาณ)	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20%	21 – 40%	41 – 60%	61 – 80%	มากกว่า 80%
ระยะเวลาการระบายน้ำ	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมง	2 – 3 ชั่วโมง	4 – 12 ชั่วโมง	13 – 24 ชั่วโมง	มากกว่า 24 ชั่วโมง
ระยะเวลาในการควบคุมเพลิง	ทันที	5 นาที	10 นาที	30 นาที	มากกว่า 30 นาที
ระยะเวลาในการควบคุมภัยแล้ง	น้อยกว่า 1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	มากกว่า 4 วัน
ระยะเวลาในการควบคุมเหตุการณ์แผ่นดินไหว	น้อยกว่า 1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	มากกว่า 4 วัน
ระยะเวลาในการแก้ปัญหากระแสไฟฟ้าดับ	5 นาที	1 ชั่วโมง	2 ชั่วโมง	3 ชั่วโมง	1 วัน
ระยะเวลาในการคลี่คลายสถานการณ์ชุมนุมประท้วง	≤ 1 ชั่วโมง	2 – 3 ชั่วโมง	4 – 12 ชั่วโมง	13 – 24 ชั่วโมง	มากกว่า 24 ชั่วโมง

หมายเหตุ : หน่วยงานสามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินระดับโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และระดับผลกระทบ (Impact) ขึ้นเอง ภายใต้บริบทของหน่วยงาน สามารถกำหนดเกณฑ์ได้ทั้งเกณฑ์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แต่ควรจะให้สอดคล้องกับเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย โดยหน่วยงานอาจจะเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน หรือกรณีที่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคนและต้องการความคิดเห็นจากบุคคลจำนวนมากอาจจะพิจารณาใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

หน่วยงาน.....

มร.คส.3

แบบติดตามผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ.....

ประเภทความเสี่ยง/ วัตถุประสงค์	ปัจจัยเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			มาตรการจัดการความเสี่ยง	โอกาสคงเหลือ	ผลกระทบคงเหลือ	ระดับความเสี่ยงคงเหลือ	กำหนดเสร็จ/ ผู้รับผิดชอบ
		โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง					
ความเสี่ยงด้าน.....									
ความเสี่ยง..... วัตถุประสงค์..... ตัวชี้วัด : ..... ค่าเป้าหมาย :.....									

คำอธิบายแบบฟอร์ม แบบติดตามการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

- (1) ระบุหน่วยงาน
- (2) ระบุด้านของความเสี่ยง
- (3) ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย
ระบุตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย ตามแผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (ส่วนที่1)
- (4) ปัจจัยเสี่ยง
ระบุปัจจัยเสี่ยงที่ได้จากแผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (ส่วนที่ 3)
- (5) มาตรการจัดการความเสี่ยง/ผลการดำเนินงาน
ระบุมาตรการจัดการความเสี่ยงที่ได้จากแผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (ส่วนที่ 3) และรายงานผลการดำเนินงานตามมาตรการจัดการความเสี่ยง ทั้งนี้ การรายงานผลการดำเนินงานควรจะรายงานผลที่สามารถวัดได้ชัดเจนว่า ความเสี่ยงลดลงอย่างไร
- (6) โอกาสคงเหลือ
ระบุโอกาสของความเสี่ยงคงเหลือหรือความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นอีกหลังจากที่ได้มี มาตรการและได้ดำเนินการตามมาตรการจัดการความเสี่ยงแล้ว
- (7) ผลกระทบคงเหลือ
ระบุผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีมาตรการและได้ดำเนินการตามมาตรการ จัดการความเสี่ยงแล้ว
- (8) ระดับความเสี่ยงคงเหลือ
ระบุระดับความเสี่ยงคงเหลือ =โอกาสคงเหลือ x ผลกระทบคงเหลือ
- (9) มาตรการจัดการความเสี่ยงใหม่
ระบุมาตรการจัดการความเสี่ยงใหม่ (ถ้ามี)
- (10) กำหนดเสร็จ/ผู้รับผิดชอบ
กำหนดระยะเวลาในการแล้วเสร็จและกำหนดผู้รับผิดชอบ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ข. ตัวอย่าง การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

มร.คส.1

ประจำปีงบประมาณ 2563

ส่วนที่ ๑ ประเภทความเสี่ยง/วัตถุประสงค์

- ความเสี่ยงด้าน กลยุทธ์ การปฏิบัติงาน.....
- บุคลากรและธรรมาภิบาล ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน
- ด้านทรัพยากร (การเงินงบประมาณ สารสนเทศ และอาคารสถานที่)

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถกำหนดเป้าหมายได้อย่างชัดเจนและท้าทาย

ความเสี่ยง : รายได้คาดว่าจะลดลงไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ

ค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายที่ยอมรับได้	ผลกระทบถ้าไม่ได้ตามเป้าหมายที่ยอมรับ
ตัวชี้วัด : ๑. รายได้ต่อปี ๒. จำนวนนักศึกษา ค่าเป้าหมาย : ๑. จำนวน ๔ พันล้าน/ปี ๒. จำนวน ๔๕,๐๐๐ คน /ปี	๑. รายได้ต่อปี ๓ พันล้าน/ปี ๒. จำนวนนักศึกษา ๔๐,๐๐๐ คน	☒ ด้านการดำเนินงาน ☒ ด้านการเงิน ☐ ด้านชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ☐ ด้านความปลอดภัยต่อชีวิต ☐ ด้านทรัพย์สิน ☐ อื่น ๆ .....

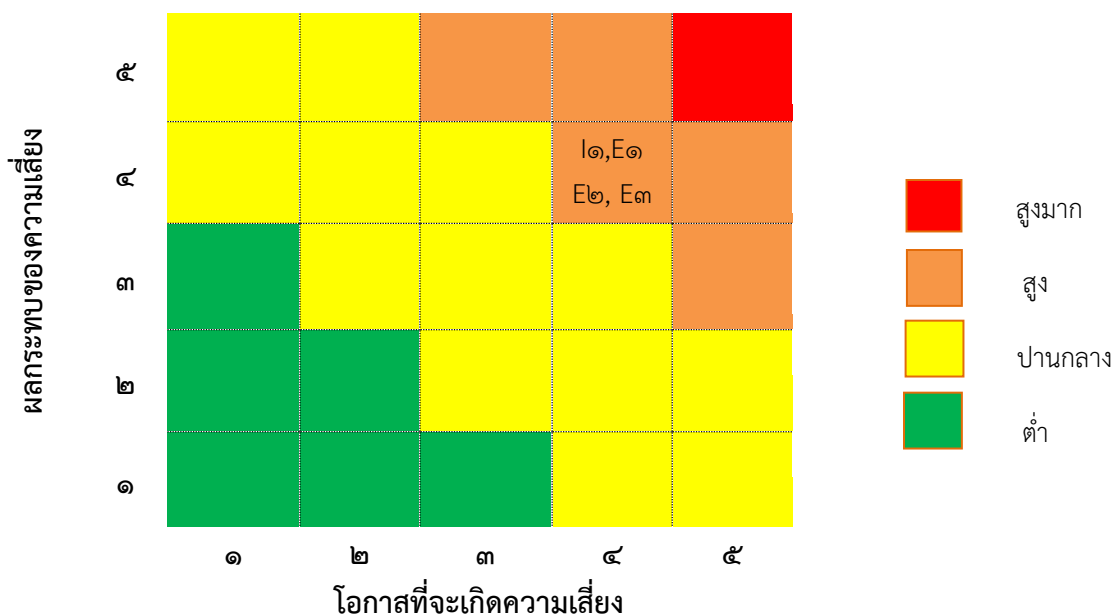
ส่วนที่ ๒ การระบุปัจจัยเสี่ยงและประเมินความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ปัจจัยภายใน (Internal)			
I๑ อาจารย์ที่มีคุณวุฒิตามเกณฑ์บัณฑิตศึกษามีแนวโน้มลดลงเนื่องจากเกษียณอายุและดำเนินการทดแทนไม่ทัน ทำให้รับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้น้อยลง	๔	๔	สูง
ปัจจัยภายนอก (External)			
E๑ จำนวนนักศึกษาใหม่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย	๔	๔	สูง
E๒ นักศึกษามีแนวโน้มลดลงทุกระดับ	๔	๔	สูง
E๓ เงินอุดหนุนจากรัฐบาลมีแนวโน้มลดลง	๔	๔	สูง

ส่วนที่ ๓ การจัดการความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	มาตรการจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ/ ระยะเวลา	หมายเหตุ
ปัจจัยภายใน			
l๑ อาจารย์ที่มีคุณวุฒิตามเกณฑ์บัณฑิตศึกษา มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากเกษียณอายุและ ดำเนินการทดแทนไม่ทัน ทำให้รับนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาได้น้อยลง	(๑) ให้ทุกคณะติดตามกระตุ้นให้ผลิต ผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้อาจารย์ที่มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๘ สามารถรับนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาได้มากขึ้น	ผู้บริหาร/คณะ ก.ย.๖๓	
ปัจจัยภายนอก			
E๑ จำนวนนักศึกษาใหม่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย	(๑) จัดทำโครงการความร่วมมือกับ ภาครัฐและภาคเอกชน	คณะ/สำนัก/ สถาบัน/ สาขาวิทยบริการฯ ก.ย.๖๓	
E๒ นักศึกษามีแนวโน้มลดลงทุกระดับ	(๒) เปิดหลักสูตรรองรับความ ต้องการของผู้สูงอายุทั้งหลักสูตร ระยะสั้น และ ระยะยาว	คณะ/สำนัก/ สถาบัน/ สาขาวิทยบริการฯ ก.ย.๖๓	
E๓ เงินอุดหนุนจากรัฐบาลมีแนวโน้มลดลง	(๑) แต่ละหน่วยงานเร่งหาจุดแข็ง และจัดหารายได้เพิ่มเติม เช่น โครงการฝึกอบรมระยะสั้น	คณะ/สำนัก/ สถาบัน/ สาขาวิทยบริการฯ ก.ย.๖๓	

แผนภูมิความเสี่ยง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง
แผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

มร.คส. ๑

ส่วนที่ ๑ ประเภทความเสี่ยง/วัตถุประสงค์

- ความเสี่ยงด้าน กลยุทธ์ (ด้านการผลิตบัณฑิต) การปฏิบัติงาน
 บุคลากรและธรรมาภิบาล ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน
 ด้านทรัพยากร (การเงินงบประมาณ สารสนเทศ และอาคารสถานที่)

กำหนดวัตถุประสงค์ : เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและมาตรฐานสากลสอดคล้องกับ
 แผนของมหาวิทยาลัยและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

ความเสี่ยง : หลักสูตรไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

ค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายที่ยอมรับได้	ผลกระทบถ้าไม่ได้ตามเป้าหมายที่ยอมรับ
ค่าเป้าหมาย : จำนวนหลักสูตรที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนด ตัวชี้วัด : ร้อยละ ๙๕ ของหลักสูตรทั้งหมด	ร้อยละ ๙๐ ของหลักสูตรทั้งหมด	☒ ด้านการดำเนินงาน ☐ ด้านการเงิน ☒ ด้านชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ☐ ด้านความปลอดภัยต่อชีวิต ☐ ด้านทรัพย์สิน ☐ อื่น ๆ .....

ส่วนที่ ๒ การระบุปัจจัยเสี่ยงและประเมินความเสี่ยง

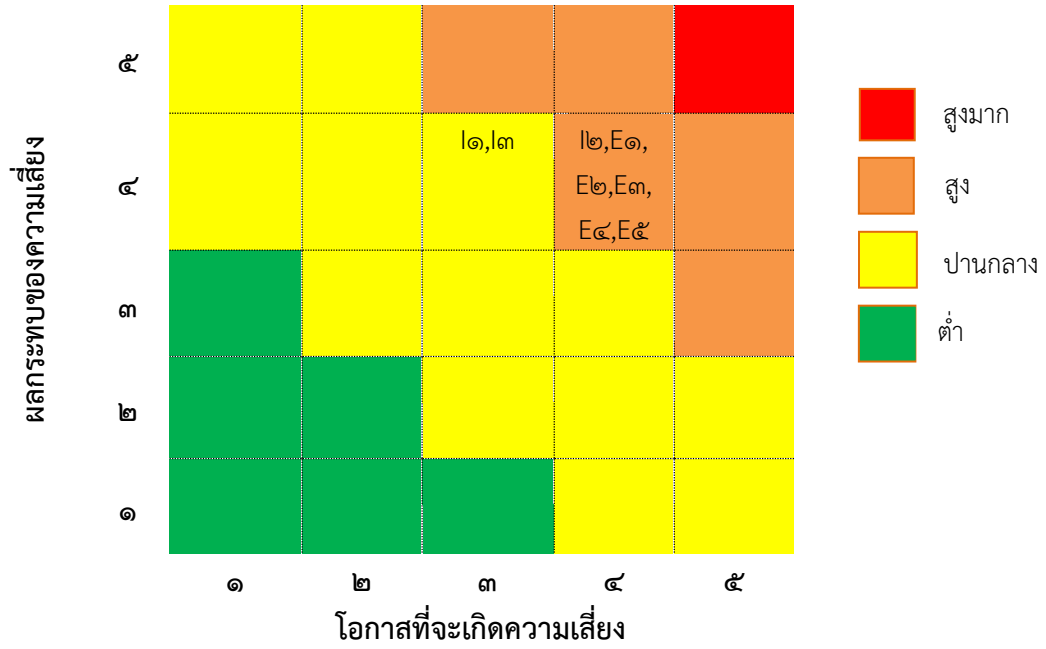
ปัจจัยเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ปัจจัยภายใน (Internal)			
๑ การพัฒนาหลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	๓	๔	ปานกลาง
๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่เพียงพอ	๔	๔	สูง
๓ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณสมบัติไม่ครบตามเกณฑ์	๓	๔	ปานกลาง

ปัจจัยเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ปัจจัยภายนอก (External)			
E๑ การเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายเศรษฐกิจ	๔	๔	สูง
E๒ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลต่อการดำเนินงาน	๔	๔	สูง
E๓ การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เช่น การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	๔	๔	สูง
E๔ การเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายการศึกษาของชาติ	๔	๔	สูง
E๕ การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๘	๔	๔	สูง

ส่วนที่ ๓ การจัดการความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	มาตรการจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ/ ระยะเวลา	หมายเหตุ
ปัจจัยภายใน			
๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรไม่เพียงพอ	(๑) กระตุ้นให้อาจารย์ขอตำแหน่งทางวิชาการและทำผลงานอย่างต่อเนื่อง (๒) ปิดหลักสูตรในสาขาวิชาที่ไม่มีความพร้อม	ฝ่ายวิชาการ/ คณะ/ กองบริการ การศึกษา ก.ย.๖๓	
ปัจจัยภายนอก			
E๑ การเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายเศรษฐกิจ	(๑) จัดตั้งคณะกรรมการ ศึกษาถึงสาเหตุและผลกระทบการลดลงของนักศึกษา	สวป./ บัณฑิตวิทยาลัย ก.ย.๖๓	
E๒ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลต่อการดำเนินงาน			
E๓ การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เช่น การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ			
E๔ การเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายการศึกษาของชาติ	(๒) ติดตามการเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายการศึกษาของชาติและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและแจ้งให้คณะและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้า	สำนักประกัน คุณภาพ/คณะ ก.ย.๖๓	
E๕ การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๘			

แผนภูมิความเสี่ยง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

มร.คส. ๑

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ส่วนที่ ๑ ประเภทความเสี่ยง/วัตถุประสงค์

- ความเสี่ยงด้าน กลยุทธ์ การปฏิบัติงาน.....
- บุคลากรและธรรมาภิบาล ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน
- ด้านทรัพยากร (การเงินงบประมาณ สารสนเทศ และอาคารสถานที่)

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์สามารถสนับสนุนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยได้

ความเสี่ยง : กำลังคนขาดความต่อเนื่องที่จะสนับสนุนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย

ค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายที่ยอมรับได้	ผลกระทบถ้าไม่ได้ตามเป้าหมายที่ยอมรับ
ตัวชี้วัด :๑.บุคลากรสายวิชาการ ร้อยละของอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ ๕๐	ร้อยละ ๔๕	☒ ด้านการดำเนินงาน ☒ ด้านการเงิน ☐ ด้านชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ☐ ด้านความปลอดภัยต่อชีวิต ☐ ด้านทรัพย์สิน ☐ อื่น ๆ .....
๒. บุคลากรสายสนับสนุน ร้อยละของบุคลากรที่ทำผลงานทางวิชาการและได้รับอนุมัติ ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๗๐	

ส่วนที่ ๒ การระบุปัจจัยเสี่ยงและประเมินความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ปัจจัยภายใน (Internal)			
๑๑ จำนวนบุคลากรสายวิชาการที่มีตำแหน่งทางวิชาการเกษียณอายุเป็นจำนวนมาก แต่อาจารย์ใหม่ที่รับเข้ามาทดแทนต้องใช้เวลาเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ	๔	๔	สูง
๑๒ อาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่ำกว่าเป้าหมาย/ไม่ทำผลงานทางวิชาการ	๔	๔	สูง
๑๓ บางหน่วยงานการมอบหมายงานไม่ตรงกับตำแหน่ง	๓	๔	ปานกลาง
๑๔ ระบบข้อมูลของบุคลากรมีหลายส่วน ไม่ได้เชื่อมโยงเข้าเป็นฐานข้อมูลเดียวกัน	๔	๔	สูง

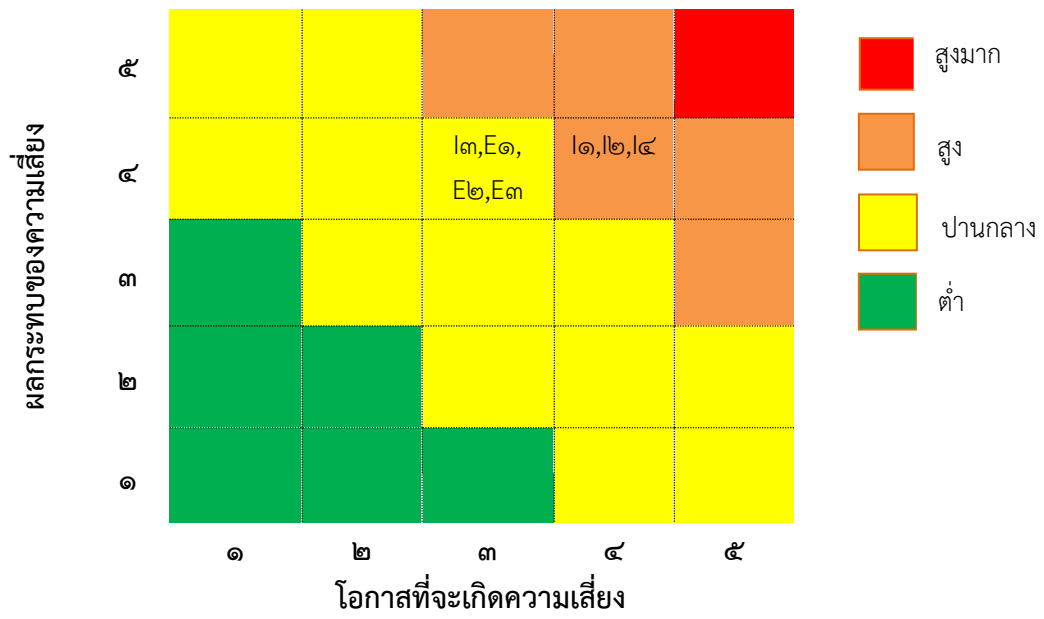
ส่วนที่ ๒ การระบุปัจจัยเสี่ยงและประเมินความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ปัจจัยภายนอก (External)			
E๑ นโยบายภาครัฐควบคุมอัตรากำลังของหน่วยงาน	๓	๔	ปานกลาง
E๒ หลักเกณฑ์การขอตำแหน่งมีการเปลี่ยนแปลง	๓	๔	ปานกลาง
E๓ กรอบตำแหน่งของสายสนับสนุนมีจำนวนจำกัด	๓	๔	ปานกลาง

ส่วนที่ ๓ การจัดการความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	มาตรการจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ/ ระยะเวลา	หมายเหตุ
ปัจจัยภายใน			
1๑ จำนวนบุคลากรสายวิชาการเกษียณอายุเป็นจำนวนมาก แต่อาจารย์ใหม่ที่ได้รับเข้ามาทดแทนต้องใช้เวลาเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ	(๑) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรสายวิชาการซึ่งแต่ละคณะต้องมีแผนพัฒนาอาจารย์รายบุคคลติดตามประเมินผล และรายงานให้มหาวิทยาลัยทราบในแต่ละปี	ก.บ.ม.ร./ก.บ.ม./ กองการเจ้าหน้าที่/ คณะ ก.ย.๖๓	
1๒ อาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่ำกว่าเป้าหมาย/ไม่ทำผลงานทางวิชาการ	(๒) กระตุ้นให้อาจารย์ขอตำแหน่งทางวิชาการและทำผลงานอย่างต่อเนื่อง		
1๔ ระบบข้อมูลของบุคลากรมีหลายส่วน ไม่ได้เชื่อมโยงเข้าเป็นฐานข้อมูลเดียวกัน	(๑) หน่วยงานที่รับผิดชอบข้อมูลด้านบุคลากรป้อนข้อมูลบุคลากรที่เป็นปัจจุบันและมีระบบการจัดเก็บข้อมูลการพัฒนาบุคลากร (๒) เร่งดำเนินการจัดระบบข้อมูลให้เป็นระบบเดียวกัน เชื่อมโยงกันและมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง	สถาบันคอมพิวเตอร์/ ทุกหน่วยงาน ก.ย.๖๓	

แผนภูมิความเสี่ยง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มร.คส.1

แผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประจำปีงบประมาณ 2563

ส่วนที่ 1 ประเภทความเสี่ยง/วัตถุประสงค์

- ความเสี่ยงด้าน กลยุทธ์ การปฏิบัติงาน.....
- บุคลากรและธรรมาภิบาล ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน
- ด้านทรัพยากร (อาคารสถานที่)

วัตถุประสงค์ : เพื่อป้องกันเหตุจากภัยพิบัติและอุบัติเหตุ

ความเสี่ยง : การเกิดอัคคีภัย

ค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายที่ยอมรับได้	ผลกระทบถ้าไม่ได้ตามเป้าหมายที่ยอมรับ
ตัวชี้วัด : ระยะเวลาคลี่คลายวิกฤติ ค่าเป้าหมาย : ไม่เกิน 10 นาที	ไม่เกิน 10 นาที	☐ ด้านการดำเนินงาน ☐ ด้านการเงิน ☐ ด้านชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ☒ ด้านความปลอดภัยต่อชีวิต ☒ ด้านทรัพย์สิน ☐ อื่น ๆ..... **ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

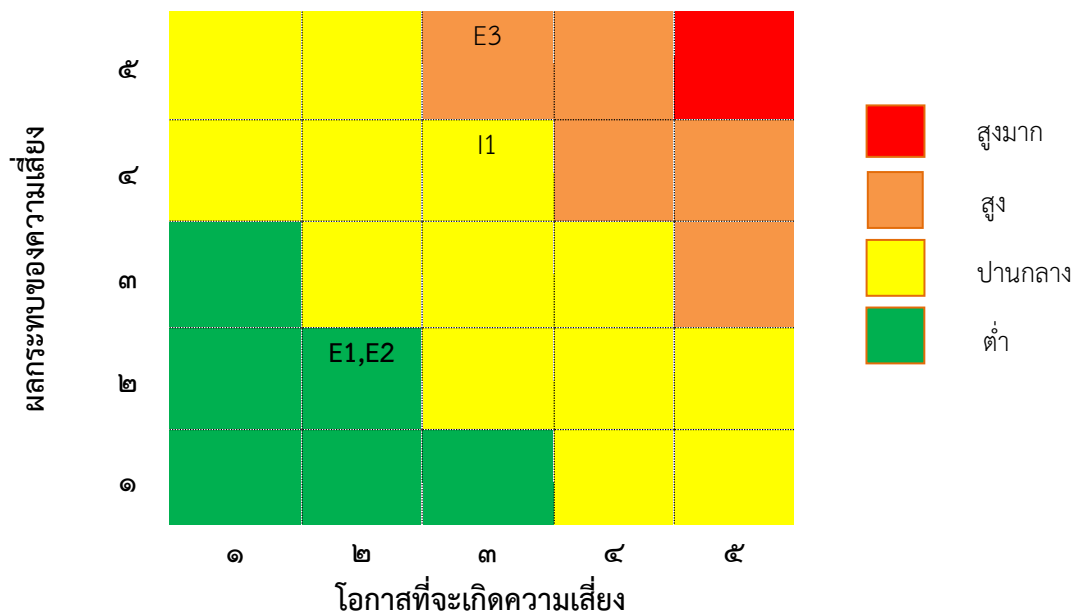
ส่วนที่ 2 การระบุปัจจัยเสี่ยงและประเมินความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ปัจจัยภายใน (Internal)			
I1 เกิดจากความประมาทของบุคลากร และผู้ใช้อุปกรณ์	3	4	ปานกลาง
ปัจจัยภายนอก (External)			
E1 สาเหตุจากสัตว์ เช่น กระจอก งูเลื้อยบนเสาไฟฟ้าหรือสายไฟ	2	2	ต่ำ
E2 สภาพแวดล้อม ได้แก่ ต้นไม้ที่ขึ้นหนาแน่นอยู่แนวเสาไฟฟ้า	2	2	ต่ำ
E3 เกิดไฟฟ้าลัดวงจร	3	5	สูง

ส่วนที่ 3 การจัดการความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	มาตรการจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ/ ระยะเวลา	หมายเหตุ
ปัจจัยภายนอก			
E3 เกิดไฟฟ้าลัดวงจร	(1) ปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ไฟฟ้าที่เก่าชำรุดให้ใหม่ทันสมัย (2) เร่งดำเนินการฝึกซ้อมอพยพให้ครบทุกอาคาร	กองอาคารสถานที่ และทุกหน่วยงาน ก.ย. 63	

หมายเหตุ ส่วนที่ 3 นำเฉพาะปัจจัยเสี่ยงที่สูงและสูงมากมาจัดการความเสี่ยง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มร.คส.1

แผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประจำปีงบประมาณ 2563

ส่วนที่ 1 ประเภทความเสี่ยง/วัตถุประสงค์

- ความเสี่ยงด้าน กลยุทธ์ การปฏิบัติงาน.....
- บุคลากรและธรรมาภิบาล ด้านทรัพยากร (อาคารสถานที่)
- ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน (ความเสี่ยงเกี่ยวกับการทุจริต)

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้การเบิกค่าตอบแทนถูกต้องตามหลักเกณฑ์วิธีการ ระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

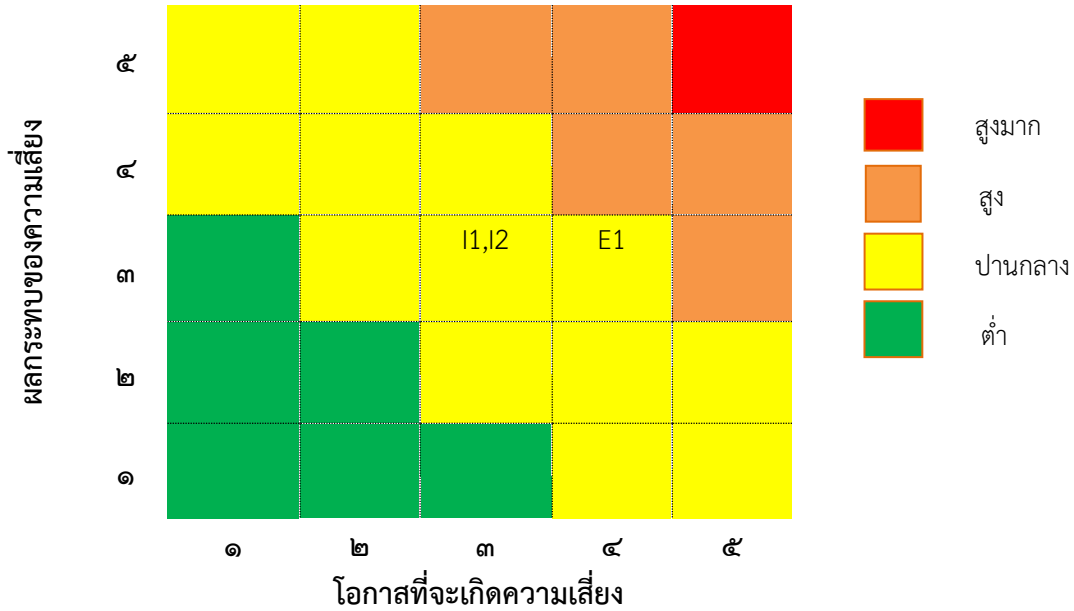
ความเสี่ยง : การเบิกค่าตอบแทนไม่สอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

ค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายที่ยอมรับได้	ผลกระทบถ้าไม่ได้ตามเป้าหมายที่ยอมรับ
<p>ตัวชี้วัด : การเบิกจ่ายเงินซ้ำซ้อน</p> <p>ค่าเป้าหมาย : ไม่มีการเบิกจ่ายเงินซ้ำซ้อน</p>	<p>มีการเบิกจ่ายเงินซ้ำซ้อน</p> <p>ไม่เกิน 2 ครั้ง/ปี</p>	<p>☒ ด้านการดำเนินงาน</p> <p>☒ ด้านการเงิน</p> <p>☐ ด้านชื่อเสียง ภาพลักษณ์</p> <p>☐ ด้านความปลอดภัยต่อชีวิต</p> <p>☐ ด้านทรัพย์สิน</p> <p>☐ อื่น ๆ.....</p> <p>**ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ</p>

ส่วนที่ 2 การระบุปัจจัยเสี่ยงและประเมินความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ปัจจัยภายใน (Internal)			
I1 บุคลากรบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง	3	3	ปานกลาง
I2 การเบิกค่าตอบแทนไม่ตรงตามที่ปฏิบัติงานจริง	3	3	ปานกลาง
ปัจจัยภายนอก (External)			
E1 การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบต่าง ๆ เป็นช่องว่างให้เกิดการทุจริต	4	3	ปานกลาง

หมายเหตุ : ความเสี่ยงเกี่ยวกับค่าตอบแทน ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านกฎ ระเบียบต่าง ๆ มหาวิทยาลัยจัดให้มีกิจกรรมตามนโยบายองค์กรสีขาวอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างค่านิยมร่วม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อป้องกันการเกิดช่องว่างให้เกิดการทุจริต ดังนั้น จะสามารถลดระดับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับการดำเนินงานและการเงินลงได้

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

มร.คส.1

ประจำปีงบประมาณ 2563

ส่วนที่ 1 ประเภทความเสี่ยง/วัตถุประสงค์

- ความเสี่ยงด้าน กลยุทธ์ การปฏิบัติงาน.....
- บุคลากรและธรรมาภิบาล ด้านทรัพยากร (อาคารสถานที่)
- ความเสี่ยงเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามประกาศระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

ความเสี่ยง : กระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง

คำเป้าหมาย/ตัวชี้วัด	คำเป้าหมายที่ยอมรับได้	ผลกระทบถ้าไม่ได้ตามเป้าหมายที่ยอมรับ
<p>ตัวชี้วัด : มีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง</p> <p>คำเป้าหมาย : ไม่มีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง</p>	ไม่เกิน 3 ครั้ง/ปี	☒ ด้านการดำเนินงาน ☒ ด้านการเงิน ☐ ด้านชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ☐ ด้านความปลอดภัยต่อชีวิต ☐ ด้านทรัพย์สิน ☐ อื่น ๆ..... **ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนที่ 2 การระบุปัจจัยเสี่ยงและประเมินความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ปัจจัยภายใน (Internal)			
11 บุคลากรขาดความรู้ ความชำนาญในการกำหนดคุณลักษณะ	3	4	ปานกลาง
12 บุคลากรที่รับผิดชอบมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เสนอราคารายใดรายหนึ่ง	3	4	ปานกลาง
13 มีการผูกขาดการซื้อ/การจ้างกับผู้ค้ารายเดียว	3	4	ปานกลาง

ปัจจัยเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง
ปัจจัยภายนอก (External)			
E1 ผู้ค้าเสนอผลประโยชน์ที่มีขอบ	2	4	ปานกลาง
E2 มีระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องค่อนข้างมากและมีการปรับเปลี่ยนระเบียบอยู่ตลอด ทำให้บุคลากรขาดความชำนาญในการปฏิบัติงาน	3	4	ปานกลาง

หมายเหตุ : ความเสี่ยงเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ จัดจ้างค่อนข้างมากและมีการปรับเปลี่ยนระเบียบอยู่ตลอดเวลา มหาวิทยาลัย

